

Offertorium u misi de requie.

U »Listu dubrovačke biskupije« razvila se prošle godine zanimljiva rasprava o ofertoriju u crnoj misi. U raspravi je sudjelovao i Dr. Frančišković, koji je unio svojim člankom »Offertorium mrtvačke mise« (L. D. B. 1925. XII. 93—95) dosta svijetla u ovo zamršeno pitanje. On kaže: »Kad imademo pred očima vjeru Crkve Kristove u vječnost paklenih muka, iz kojih nema otkupljenja, nestaje svake sumnje glede izraza: infernus, tartarus, lacus, os leonis, mors; pod tim naime izrazima označuje Crkva očistilište. Crkva se u tom služi pjesničkom figurom sinagoge, totum pro parte, inače ne bi bila dosljedna, što za nepogrešivu Crkvu ne smijemo ni pomišljati. Kad je tomu tako, onda se ne trebamo utjecati tumačeći one izraze nekom dramatskom predstavljanju, kao da se Crkva tim molitvama prenaša u dobu preminuća vjernika.«

Mons. Frančišković je pošao sasvim ispravnim putem i studirao stare liturgijske obrasce. U tom mu je studiju pošlo za rukom, da s nekoliko primjera dokaže, da je Crkva u liturgijskim molitvama katkad pod »tartarus« razumijevala očistilište. Ovo je svakako jedan korak napred u tom pitanju, koji olakšava današnje tumačenje ofertorija u crnoj misi. Kažemo današnje tumačenje, jer po našem mišljenju nema sumnje, da se prvotno shvaćanje ovoga ofertorija nije odnosilo toliko na očistilište, nego u prvom redu na pakao. U prvo je naime doba svećenikova azistencija kod amiranja, sprovoda i misa činila zapravo jednu cjelinu, te je dan smrti bio ujedno i dan ukopa. Zato i danas još imademo istu misu in die obitus seu depositionis defuncti. U toj misi molimo: »Deus. ... te supplices exoramus pro anima famuli tui, quam hodie de hoc saeculo migrare iussisti ut non tradas eam in manus inimici, neque obliviscaris in finem sed iubeas eam a sanctis angelis suscipi et ad patriam paradisi perducere...«. Ta se ista molitva moli i kod sprovoda, premda je već 48 sati prošlo od smrti, pa ne odgovara više ni onaj »hodie«, ni »non tradas eam in manus inimici«. Sud je već prošao, i pokojnik je već osuđen, pa ipak Crkva moli kod sprovoda: »non intres in iudicium cum servo tuo, Domine... meretur evadere iudicium ultionis...«. Isti se naime liturgijski obrasci mole danas, kao i pred tisuću i više godina, ali su se prilike ukopa promijenile.

Nema nikakve sumnje, da Crkva pod iudicium ultionis, manus inimici... razumijeva pakao. Duša je doduše sudena odmah iza preminuća, no iz toga prema rečenomu, još ne slijedi, da sve što kasnije Crkva moli, moli za oslobođenje iz očistilišta. Kao što je na pr. noćno bogoslužje uskršne vigilijske Crkva prenijela na subotu u jutro, ali je tekst ostao nepromijenjen, tako, da u subotu u jutro

pjevamo »haec nox...«, isto je tako i prvotni tekst ovih pogrebnih molitava ostao isti, samo se prenio na kasnije. Dobro je dakle, da razlikujemo prvotni smisao ovih tekstova od današnjega. Prvotni se smisao riječi: iudicium, manus inimici, poenae inferni, profundus lacus, os leonis, tartarus, obscurum, u prvom redu odnosi na pakao.

A d a n a s možemo neke od ovih riječi tumačiti za čistilište, jer se danas ove molitve mole nekoliko dana, pa i više godina iza smrti. I u prvo doba nije čistilište bilo isključeno iz ovih riječi, nego je glavna pažnja bila skrenuta na ono najveće i najvažnije, što i danas molimo u preporuci duše: da duša bolesnikova izbačljena uniđe u nebo, izbačljena od vječne propasti.

Dobro opaža Mons. Frančičković i to, da su slike u katakombama sigurno u vezi s ovim molitvama, pa je i to jedan razlog, da čistilište nije bilo isključeno, premda se u prvom redu mislilo na izbačljenje od vječne kazne.

Dr D. Kniewald.

Hrvatska Bogoslovska Akademija. Među sretstvima, kojima će HBA postizavati svoju svrhu navode se i javna predavanja. — Ovog je proljeća naša HBA prvi puta istupila s jednim nizom predavanja, održanih u mjesecu ožujku (8) i travnju (4) u Jeronimskoj dvorani.

Predavali su slijedeći članovi:

Dr. Stjepan Zimmermann, sveuč. prof.: Filozofija i kršćanstvo.

Dr. fra Julijan Jelenić, sveuč. prof.: Sv. Franjo Asiški i njegov duh.

Dr. Antun Sović, sveuč. prof.: Inspiracija Sv. Pisma.

Dr. Andrija Živković, sveuč. prof.: Pokret za etičku kulturu.

Dr. Dragutin Kniewald, sveuč. prof.: Psihologija vjerskog otpada i obraćenja.

Dr. Ivan A. Ruspini, sveuč. prof.: Konkordati.

Dr. Fran Barac, sveuč. prof.: Autoritet Crkve u naučavanju.

Dr. Janko Kalaj, profesor: Sastav istočne liturgije poređen s rimskom.

Dr. Aleksander Gahs, sveuč. prof.: Budha prema kršćanstvu.

Dr. Ante Alfirević, D. I.: Konfesionalne škole.

Dipl. pol. M. Ivšić: Kolektivno-familijarno ili individualno vlasništvo?